

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. II. An Consensus sit actus realiter ab electione distinctus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

non censetur completus ante conclusionem, ita nec consilium ante iudicium seu deliberationem de agendis; si enim inquiritur, & ad deliberationem & resolutionem non pervenitur, nihil datur consilij. Unde Cajetanus hic art. 1. ait: *Consilium significat inquisitionem completam, id est, usque ad iudicium inclusive.*

9 Objicies secundo: Consilium & iudicium sunt actus diversarum virtutum: Ergo unum non includitur in alio. Consequentia videtur bona: nam si unus ex illis actibus in alio includeretur, scilicet iudicium in consilio, ab eadem virtute, uterque eliceretur. Antecedens verò est D. Thomæ infra quæst. 57. art. 6. & 2. 2. qu. 51. art. 1. & 3. ubi docet Eubuliam esse virtutem ad bene consiliandum, & synesim ad rectè iudicandum.

10 Respondeo distinguendo Antecedens: Consilium, & iudicium sunt actus diversarum virtutum, si loquaris de consilio inadæquatè, concedo; sic enim una pars ejus, quæ est inquisitio, est actus eubulæ, alia verò actus synesim, seu gnome: si autem loquaris de consilio adæquatè, nego. Nam sicut consilium adæquatè sumptum dicitur duos actus rationis, scilicet inquirere & iudicare; sic ad ipsum concurrunt duæ virtutes prædictæ, sed neutra producit consilium adæquatè. Nec mirum quod totus syllogismus practicus procedat à duplici virtute intellectuâ practica; cum etiam integer syllogismus speculativus procedat à duplici virtute intellectuâ speculativa, scilicet ab intelligentia quantum ad præmissas, & à scientia quantum ad conclusionem.

§. III.

Corollarium precedentis doctrine.

11 **EX** dictis inferes, consilium, ut reperitur in hominibus, esse inquisitionem & iudicium rationis practicæ circa media à nobis apponenda, quando res est dubia, & momenti alicujus. In qua definitione inquisitio & iudicium est genus, quia in homine non reperitur iudicium absque prævia inquisitione. Additur *rationis practicæ*, quia inquisitiones & iudicia intellectus speculativi, ut Mathematicæ consultationes & demonstrationes, consilia non sunt, ut dicit Aristoteles 3. Ethic. cap. 3. Subditur *circa media*, quia ut docet S. Thomas hic art. 2. consilium non est de fine, sed solum de his quæ sunt ad finem: cum enim sit quidam discursus intellectus practicus, ut supra ostendimus, sicut discursus non est de principiis, sed de conclusionibus; ita nec consilium de fine, qui se habet ut primum principium in agibilibus, sed solum de mediis, quæ ad ejus assecutionem conducunt. Unde Aristoteles 3. Ethic. cap. 5. *Consultamus*, inquit, *non de fine, sed de his quæ ad finem tendunt: nam neque medicus an sanare, neque orator an persuadere, neque politicus an bonis legibus civitatem temperare debeat, neque ex aliis quispiam de fine consultat; sed omnes cum finem quemdam statuerint, quomodo aut per, quæ eam consequi possint deliberant.* Deinde dicitur à nobis apponenda, quia ut probatur artic. 3. consilium solum est circa ea quæ à nobis aguntur, seu quæ curæ & dominio nostro subjèta sunt. Unde Galli v. g. non habent consulere quomodo Indi vivere vel negotiari debeant. Tandem ponitur, *quando res est dubia, & momenti alicujus*, quia ut docet S. Doctor art. 4. ea

A quæ sunt certa & determinata in aliqua arte vel disciplina, sub consilio non cadunt: Vanè enim (inquit Aristoteles ubi supra) consulere Grammaticus, quomodo formandi sunt literarum characteres, & Geometra quomodo describendum sit trigonum, quomodo circulus; hæc quippe eodem modo fiunt, & in arte determinata sunt. Sic Moyses Exodi 25. non consuluit artifices peritos, quomodo fabricandum esset tabernaculum quia jam id determinaverat Deus. Similiter etiam de rebus parvis non est consultatio: nam de illis vir prudens non est sollicitus, quia parum refert quod sic vel aliter agantur aut contingant: unde dicitur quod *de minimis non curat Prætor.* Et per hæc satis videtur exposta quæ docet D. Thomas quæst. 14.

B Solum id quod artic. 5. dicit, nempe consilium fieri modo resolutorio, indiget explanatione, quoniam à Cajetano & aliis obscurè exponitur. Sciendum est igitur, quod in rebus materialibus processum hunc resolutorium appellamus, qui procedit ab eo quod est posterius in esse ad id quod est prius; sic enim resolutio domus, g. procedit à forma domus, ad lapides, ligna & alia quæ prius fuerunt in esse, quam ipsa forma domus. Contra verò processus ille compositivus dicitur, qui ab his quæ sunt priora in esse, ad ea quæ sunt in esse posteriora, & in cognitione seu intentione priora, ascendit, ut patet in constructione domus: forma enim domus, quæ in intentione & cognitione artificis prior est, resultat ex conjunctione lapidum, lignorum, & similibus, quæ in esse & in ordine executionis priora sunt, & posteriora in ordine intentionis. Quia ergo consilium à fine, qui est posterior in esse & in executione, procedit ad media, quæ in eodem ordine priora sunt, utpote causæ ipsius finis, modo resolutorio procedere dicitur. Ubi verò est imperium, modo compositivo procedunt: quia à mediis, quæ sunt in esse & in executione priora, ascendunt ad finem, qui in cognitione & intentione prior est, & posterior in executione.

ARTICVLVS II.

An consensus sit actus realiter ab electione distinctus?

NOTA primò: nomen *Consensus* tribui posse cuicumque actui libero voluntatis, acceptantis bonum ab intellectu propositum quomodo dicitur peccatum per se consenti; & sic non est specialis actus voluntatis, nec solum circa media, sed etiam circa finem versatur: quia tamen consensus propriè videtur fieri post perfectam deliberationem & consultationem, idè peculiariter usurpatur à Theologis ad significandum quandam peculiarem voluntatis actum circa media, jam à ratione proposita, & iudicata convenientia; & de consensu sic accepto inquirimus, an sit actus ab electione realiter distinctus?

Nota secundo, quod cum consensus sequatur iudicium de convenientia & utilitate mediorum, & intellectus iudicare possit, plura media vel unum tantum ad finem obtinendum posse conlucere, voluntas per consensum, vel in plura media, vel in unum tantum ferri potest. His præmissis,

Dico: Cum voluntas per consensum fertur ad plura

plura media, tunc talis consensus est actus realiter distinctus ab electione: cum autem fertur in unicum medium, tunc consensus & electio solum ratione differunt.

Prima pars probatur ex D. Thoma hic quæst. 15. artic. 3. ad 3. ubi ait: *Electio addit supra consensum quandam relationem respectu eius cui aliquid præeligitur, & ideo post consensum adhuc remanet electio. Potest enim contingere quod per consensum inveniatur plura ducentia ad finem quorum dum quolibet placet, in quolibet eorum consentitur sed ex multis quæ placent, præaccipiunt unum eligendo.* Quibus verbis in primis docet quod electio addit supra consensum aliquam relationem: deinde subdit, quod voluntas per consensum fertur ad plura media iudicata utilia, & hoc antequam fiat electio. Unde ex hoc D. Thomæ testimonio, duo argumenta erui possunt. Primum est: Id quod addit aliquid supra aliud, realiter ab illo distinguitur; Sed electio addit aliquid supra consensum, quando voluntas per illud fertur ad plura media, nempe relationem ad illud medium quod cæteris anteponitur? est enim acceptio unius præ alio: Ergo cum voluntas per consensum fertur ad plura media, tunc talis consensus est actus realiter ab electione distinctus.

Secundum argumentum sic potest proponi. Prius realiter a posteriori distinguitur: Sed quando plura quæ inventa sunt placent, & unum solum ex illis eligitur, tunc consensus prior est electione? cum prius plura illa placeant, & deinde ex illis unum eligatur: Ergo tunc consensus realiter ab electione distinguitur.

Confirmatur: Cum voluntas per consensum fertur ad plura media, tunc inter consensum & electionem intercedit aliquis actus intellectus, nempe iudicium practicum, quo ex mediis illis iudicat unum esse utilius & convenientius, subindeque aliis præferendum, ut articulo præcedenti, notabili secundo expendimus: Ergo tunc consensus realiter ab electione distinguitur.

Secunda etiam pars conclusionis ibidem à S. Doctore traditur, subdit enim post verba relata: *Sed si inveniatur unum solum quod placeat non differunt, re consensus & electio, sed ratione tantum, ut consensus dicatur, secundum quod placet ad agendum? electio autem, secundum quod præfertur his quæ non placent.* Unde tunc consensus non antecedit electionem, sed in ea intimè imbibitur, nec regulatur per aliud iudicium, quam per sententiam qua intellectus practice iudicat, medium illud unicum necessario esse eligendum, ut obtineatur finis. Non est etiam tunc electio completa, & propriè ac rigorose sumpta, cum illa sit acceptio unius præ alio, sed in completa & large sumpta, quæ dicit solum volitionem efficacem mediæ ordinati ad finem, ut dispositione præcedenti annotavimus.

DISPUTATIO XI.

De usu & imperio.

Ad quæstionem 16. & 17. Divi Thomæ.

Diximus de actibus pertinentibus ad ordinem intentionis: nunc breviter agendum

Tom. III.

A est de his qui ad ordinem executionis spectant, de quibus D. Thomas qu. 16. & 17.

ARTICVLVS PRIMVS.

An in nostra voluntate reperiaturs usus post electionem qui sit actus distinctus ab illa?

NEGANT Vazquez hic dispu. 47. cap. 2. & Sajas tract. 9. disp. 1. sect. 7. Affirmant vero cæteri Theologi, præsertim Discipuli Divi Thomæ. Vnde sit

§. I.

Conclusio affirmativa statuitur, & duplici ratione suadetur.

Dico igitur: præter electionem mediorum dari in voluntate nostra actum, quo cæteras potentias applicat ad operandum, qui usus activus appellatur.

Pro intelligentia & probatione hujus conclusionis, Sciendum est duplicem dari usum, activum scilicet & passivum: uti active est applicare aliquid ad aliud: usus vero passivus dicitur qui ex activo resultat? unde cum ex illo non solum motio & applicatio passiva, sed etiam operatio exequentis facultatis resultet, talis operatio usus passivus appellatur. Et de hoc usu loquitur D. Thomas hic art. 1. dum ait: *Operatio ad quam applicamus rem aliquam, dicitur usus ejus? sicut equitare est usus equi, & percutere usus baculi.* Hoc præsupposito:

Probatur primo conclusio ex D. Thoma hic art. 1. & 4. ubi expressè ponit in voluntate nostra actum, qui dicitur usus, ab electione distinctum & illa posteriorem.

Respondet Vazquez: D. Thomam non constituisse in voluntate creatam usum, qui sit actus à voluntate elicitus, sed solum qui sit actus à voluntate imperatus? scilicet actus potentiarum exequentium, qui fiunt ex motione voluntatis, & ideo appellatur usus voluntatis, non elicitivè sed imperativè.

Sed contra primo: S. Thomas supra in introductione qu. 8. sic ait: *Considerandum est de actibus qui sunt immediatè ipsius voluntatis, velut à voluntate elicitivè: & primo de actibus quibus movetur in finem, & deinde de actibus quibus movetur ad ea quæ sunt ad finem:* Sed inter actus quibus voluntas movetur ad ea quæ sunt ad finem, in introductione quæst. 13. numerat usum, ait enim illos esse tres, *eligere, consentire, & uti:* Ergo sentivè esse actum à voluntate elicitum.

Secundo, Postquam idem S. Doctore egit de actibus voluntatis erga finem & media, à qu. 8. usque ad 16. inclusivè, ait in titulo qu. 17. *Deinde considerandum est de actibus imperatis à voluntate scilicet de imperio & aliis:* Ergo sentivè alios, de quibus antea tractavit (inter quos est usus) esse à voluntate elicitos.

Tertio, D. Thomas hic qu. 16. art. 1. finem corporis ita concludit: *Vnde manifestum est quod uti, propriè est actus voluntatis:* Atqui actus qui ad voluntatem pertinent solum imperativè, non dicuntur propriè esse voluntatis, sed aliarum potentiarum ex voluntatis motione operandium, ut aperte docet de imperio qu. sequenti art. 8. Ergo idem quod prius.

B b